

Een buikkatheter

Bij u is een buikkatheter, ook wel suprapubische katheter genoemd, ingebracht om de urine uit de blaas te laten lopen. U zult deze katheter gedurende korte of langere tijd inhouden. De behandelend arts en de verpleegkundige hebben u uitleg gegeven over het gebruik van deze katheter. Wanneer u vragen heeft, breng deze dan bij het eerstvolgende contact met uw arts of verpleegkundige naar voren.

Waarom een katheter

De blaas heeft twee functies in het urinetransport. Ten eerste fungeert het als opslagruimte voor de urine (reservoir) en ten tweede als uitdrijfgaan van de urine. Beide functies kunnen gestoord zijn. Wanneer dit het geval is kunnen de functies overgenomen worden door een slangetje (katheter) en een urineopvangzak (uitwendig reservoir). De urine kan dan via het slangetje de blaas verlaten en opgevangen worden in een zakje. De behandelend arts heeft met u besproken waarom u een buikkatheter heeft gekregen.

Wat is een buikkatheter

Een buikkatheter is een dun slangetje, dat via de buikwand in de blaas wordt gebracht. Aan de punt van de katheter zit een ballonnetje, dat gevuld is met water. Dit ballonnetje voorkomt dat de katheter uit de blaas kan glijden. Sommige buikkatheters hebben geen ballon en worden alleen op de buik vastgeplakt. De katheter zit of met een hechting of met een pleister aan uw buikwand vast, zodat hij goed blijft zitten. Door de katheter kan de urine weglopen, zonder dat u dat merkt. Vooral direct na het inbrengen van de katheter kunt u het gevoel hebben alsof u moet plassen. Dit is echter loze aandrang, want de urine loopt weg zonder dat u hier iets van merkt. De katheter is via een verbindingsslang aangesloten op een urine-opvangzakje met een aftapkraantje. Voor de dag is dat een klein zakje dat met behulp van bandjes aan het boven- of onderbeen is bevestigd. Voor de nacht is er een urineopvangzak met een inhoud van ongeveer twee liter en een lange ver-bindingsslang, zodat u niet uit bed hoeft en rustig te door kunt slapen.

De verzorging van de katheter thuis

Tijdens het gebruik van een buikkatheter ontstaat bijna altijd een blaasontsteking. Om de gevolgen van een blaasontsteking zoveel mogelijk te beperken is het belangrijk dat er een goede doorstroming van de urine bestaat. U kunt zelf de doorstroming van de urine bevorderen door:

- *De urineopvangzak* regelmatig in het toilet te *leggen*.
- *Indien* het urineopvangzakje vol is kunt u het via het aftapkraantje (aan de onderkant van het zakje) *leggen*.
- *De opvangzak* *altijd* lager te hangen dan *de blaas*.

Dit bevordert het aflopen van de urine. Indien u een beenzakje gebruikt is dit al het geval. 's Nachts kunt u de opvangzak met behulp van een ophangbeugel aan uw bed bevestigen, beneden het matrasniveau. Dus niet bovenop de dekens of het dekbed.

Ook als u zit of loopt moet u ervoor zorgen dat de urineopvangzak altijd lager hangt dan de blaas.

- *een ruime* hoeveelheid te *drinken* (twee liter per dag) zodat er ook veel urine wordt geproduceerd. Een goede doorstroming van de urine vermindert ook de kans op het ontstaan van gruis of stenen.

Dagelijkse hygiëne

Het gaatje rond de insteekopening moet dagelijks verschoond worden. U hoeft niet bang te zijn dat de katheter er tijdens het wassen uitvalt. U kunt ook gewoon douchen.

De dagelijkse verzorging van deze katheter bestaat uit:

1. De huid rond de insteekopening met water reinigen en daarna een 'kraagje' van povidonjoodzalf rond de insteekopening aanbrengen.
2. Twee gaasjes tot de helft inknippen en deze om de katheter leggen en op de huid vastplakken met leukoplast of leucosilk.
3. Wanneer de katheter niet in de huid is vastgehecht; de katheter één maal per dag draaien om 'vastkoeken' voorkomen.

Wanneer het materiaal vervangen

Een buikkatheter moet afhankelijk van het gebruikte materiaal, rubber of siliconen, na respectievelijk vier of twaalf weken door een nieuwe worden vervangen. Uw huisarts of de behandelend arts of de verpleegkundige zal de katheter verwisselen. Hiervoor is een afspraak met u gemaakt. De arts of verpleegkundige heeft u uitgelegd wanneer en hoe u de urineopvangzak kunt vervangen. Wanneer u geen plastic of rubber op uw been kunt verdragen, is het mogelijk speciale stoffen beschermzakjes en banden te bestellen. Vraag uw wijkverpleegkundige of urologisch verpleegkundige hiernaar.

Urineonderzoek

Wanneer het vermoeden bestaat dat u een blaasontsteking heeft, is een urineonderzoek noodzakelijk. Hiervoor kunt u bij uw huisarts terecht. De urine moet dan uit de katheter of afloopslang genomen worden en niet uit de opvangzak. De urine in de opvangzak is namelijk vrijwel altijd al besmet, ook wanneer er geen blaasontsteking bestaat.

Blaasspoelen

Soms moet de blaas via de katheter worden gespoeld. Dit kan variëren van één tot twee maal per week. Het blaasspoelen kunt u zelf doen. Dit is u uitgelegd door de arts of verpleegkundige, zonodig kunt u de hulp inroepen van een wijkverpleegkundige.

Het gebruik van een katheterstopje

Het kan zijn dat de behandelend arts u adviseert een katheterstopje te gebruiken in plaats van een opvangzak. Er bestaan katheterstopjes als een kurkje en katheterstopjes met een aftapkraantje. Bij gebruik van een katheterstopje moet de blaas per twee à vier uur worden gelegeerd in het toilet.

Wanneer u een urineopvangzak heeft, kunt u een katheterstopje gebruiken voor het tijdelijk afsluiten van de katheter. Bijvoorbeeld wanneer u onder de douche of in bad wilt gaan en wanneer u geslachtsgemeenschap heeft. Hierbij ontkoppelt u de katheter en de opvangzak en plaatst het katheterstopje op het uiteinde van de katheter.

Wanneer waarschuwen

Er zijn twee situaties waarin u uw huisarts of het ziekenhuis moet waarschuwen:

De urine loopt langs de katheter of uit de plasbuis

Als de urine langs de katheter loopt, zijn er vijf mogelijke oorzaken:

1. de katheter is geknikt
2. de verbindingsslang tussen de katheter en de urineopvangzak ligt dubbel of geknikt
3. de katheter is verstopt door gruis, steen of een bloedstolsel
4. de ballon of katheter ligt niet in de blaas
5. er zijn blaaskrampen.

De twee eerstgenoemde oorzaken kunt u zelf verhelpen door de katheter of de verbindingsslang in de juiste stand terug te brengen. Mocht dit echter niet het geval zijn dan moet u contact opnemen met uw huisarts of met uw behandelend arts in het ziekenhuis.

De katheter is eruit gevallen

Mocht de katheter er onverwachts uitvallen, dan kan meestal zonder problemen binnen één uur een nieuwe katheter worden ingebracht. Daarna zal dit moeilijker gaan. Dit geldt alleen wanneer de katheter meer dan een week geleden ingebracht is. U dient dan direct contact op te nemen, ook al is het 's nachts, met uw huisarts of specialist. Wanneer u het ziekenhuis belt, kunt u vragen naar de dienstdoende uroloog.

Poliklinische controle

Als poliklinische controle noodzakelijk is, maken wij met u een afspraak.

Tot slot

De katheter zal u niet in uw bewegingsvrijheid belemmeren. U kunt uw dagelijkse activiteiten gewoon voortzetten. Ook sporten is mogelijk. Mocht u hierover vragen hebben, bespreek ze dan gerust met uw arts of verpleegkundige.

Deze informatie betreft een algemene voorlichting. Bijzondere omstandigheden kunnen tot wijzigingen aanleiding geven. Dit zal altijd door uw uroloog aan u kenbaar worden gemaakt.

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen, dan kunt u op werkdagen contact opnemen met de afdeling Urologie, telefoonnummer 0513 - 685 350.

Aan het begin van het onderzoek zal de uroloog u vertellen wat er gaat gebeuren. Wanneer u op dat moment nog vragen heeft, kunt u deze ook aan hem stellen.

Grip op uw zorg via Mijntjongerschans

Mijntjongerschans.nl is het patiëntenportaal van ziekenhuis Tjongerschans. Dit portaal is bereikbaar voor alle patiënten die zijn ingeschreven bij Tjongerschans. Na het inloggen op www.mijntjongerschans.nl met DigiD met sms-verificatie of via de DigiD app heeft u toegang tot uw medische gegevens. U kunt hier ook afspraken maken, een vraag stellen, vragenlijsten invullen en uitslagen bekijken.

DISCLAIMER

Wij adviseren u bij uw bezoek aan de polikliniek en bij opname zo min mogelijk geld, sieraden, dure kleding en andere zaken van (emotionele) waarde mee te nemen naar het ziekenhuis. Het ziekenhuis aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade aan of verlies van dergelijke zaken.